

Motion till riksdagen 2010/11: MJ294

av **Jens Holm m.fl. (V)**

Biologisk mångfald

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	3
3	Biologisk mångfald – livet på jorden i sin helhet.....	4
3.1	Konventionen om biologisk mångfald (CBD).....	5
3.2	En rättvisefråga	5
3.3	Access and benefit-sharing (ABS)	5
3.4	Naturen har ett värde – men inte på börsen!.....	6
3.5	Resiliens	6
3.6	Vänsterpartiets förslag.....	7
4	Jordbruk och livsmedel	8
4.1	Stimulera ekologiskt jordbruk	8
4.2	Vänsterpartiets förslag.....	9
4.3	Genetiskt modifierade organismer (GMO).....	9
4.4	Märkning.....	10
4.5	Vänsterpartiets förslag.....	10
4.6	Minskad övergödning.....	11
4.7	Kemikalier inom jordbruket	11
4.8	Vänsterpartiets förslag.....	12
4.9	Köttkonsumtion.....	12
4.10	Vänsterpartiets förslag.....	13
5	Hav och fiske	13
5.1	Östersjön	13
5.2	Övergödning.....	14
5.3	Vänsterpartiets förslag.....	14
5.4	Farliga ämnen	14
5.5	Fiske	15
5.6	Vänsterpartiets förslag.....	16
5.7	Havstransporter	16
5.8	Vänsterpartiets förslag.....	17
5.9	Strandskydd.....	17
5.10	Vänsterpartiets förslag.....	17
6	Skog.....	18

Fel! Okänt namn på

6.1	Internationellt.....	19
6.2	Vänsterpartiets förslag	19
7	Rovdjur	20
7.1	Vänsterpartiets förslag	21

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biologisk mångfald.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett hållbart jordbruk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om GMO.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kemikalier inom jordbruket.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergödning i Östersjön.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en anpassning av fisket.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sjöfartens miljöpåverkan.¹
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strandskyddets betydelse för den biologiska mångfalden.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder i skogen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en hållbar rovdjursförvaltning.

¹ Yrkande 7 hänvisat till TU.

Fel! Okänt namn på

3 Biologisk mångfald – livet på jorden i sin helhet

Vi är alla beroende av tjänster från naturen. Dessa så kallade ekosystemtjänster skapas och möjliggörs av den biologiska mångfalden. Utan artrikedom försvinner grunden för vår välfärd.

Det är variationen av arter inom ekosystemen som möjliggör dessa tjänster. Ekosystem kan vara mycket små (som en stubbe i skogen) eller mycket stora (som de stora haven). Växter och djur i ekosystemen har utvecklats genom anpassning under årtusendena för att tillsammans bilda en fungerande helhet, en helhet som är nödvändig för att producera de tjänster som krävs för att vi som lever på jorden idag ska överleva.

I FN-studien Millennium Ecosystem Assessment (MA) från 2005 identifierar man fyra olika typer av ekosystemtjänster med avgörande betydelse för människors hälsa och välbefinnande:

- 1. Försörjningstjänster:** varor så som mat, trä, fibrer, vatten m.m.
- 2. Reglerande tjänster:** kontrollerar och reglerar klimat, regn och vatten (t.ex. översvämningar), avfall, spridning av sjukdomar samt pollinering av våra grödor.
- 3. Kulturella tjänster:** rekreation, inspiration, skönhet m.m. som bidrar till vårt välbefinnande.
- 4. Stödtjänster:** grundläggande tjänster i ekosystemen så som fotosyntes, jordmånsbildning och biokemiska kretslopp. Dessa är grunden för alla andra ekosystemtjänster.

I dag konsumerar vi människor resurser i en takt som många gånger överskrider ekosystemens möjlighet att återhämta sig. Vi konsumerar dem även på ett sätt som omöjliggör vissa arters överlevnad. Då många arter har en nödvändig funktion för ekosystemen som helhet är detta ett stort hot mot systemen i stort. Hela 60 procent av jordens ekosystem har försämrats avsevärt de senaste åren. I många fall är detta oåterkalleliga processer, vilket innebär att vi inte kan återskapa vad som gått förlorat.

Människans aktiviteter belastar jorden i så hög utsträckning att ekosystemens förmåga att försörja framtida generationer inte längre kan tas för given. Fler arter dör ut än någonsin tidigare i jordens historia. Mellan 20 och 30 procent av alla landlevande växt- och djurarter riskerar att bli utrotade om temperaturen stiger med 1,5 till 2,5 grader. Ekosystemtjänsterna och den biologiska mångfalden är således nära sammanlänkade med klimatförändringarna, men de största hoten mot den biologiska mångfalden är förändrad markanvändning så som intensifiering inom jordbruket där monokulturerna breder ut sig, urbanisering, överexploatering, föroreningar, jakt och invasiva främmande arter.

Enligt Millennium Ecosystem Assessment sker utrotningen av arter 100–1 000 gånger snabbare än vad som vore naturligt. Mer än två tredjedelar av de s.k. ekosystemtjänsterna, såsom pollinering, vattenrening och erosionskontroll, håller på att förstöras eller utnyttjas på ett ohållbart sätt. Rapporten "The

Economics of Ecosystems and Biodiversity” (European Communities, 2008) även kallad TEEB anger följande:

- ? Korallreven utgör levebröd för uppemot en halv miljard människor, men kommer att utplånas om inte utsläppen av växthusgaser minskas. Omkring 30 procent av korallreven, som har högre biologisk mångfald än tropiska skogar, har skadats allvarligt.
- ? Mycket av jordens biologiska mångfald finns i skogar, men de senaste 300 åren har arealen för skog minskat med ca 40 procent världen över. I 25 länder har skogarna helt försvunnit och 29 länder har förlorat mer än 90 procent av sin skog.
- ? Sedan år 1900 har omkring hälften av alla våtmarker i världen försvunnit.
- ? De två senaste årtiondena har 35 procent av all mangrove försvunnit. Vissa länder har mist upp till 80 procent av sin mangrove. Orsaken är framför allt odlingen av jätteräkor som sedan exporteras till västvärlden.

3.1 Konventionen om biologisk mångfald (CBD)

Konventionen presenterades på FN:s konferens om miljö och hållbar utveckling i Rio de Janeiro 1992. Konventionens tre huvudsakliga mål är att bevara den biologiska mångfalden, nyttja de genetiska resurserna på ett hållbart sätt samt rättvist fördela nyttan av de genetiska resurserna. År 2002 satte man ett mål om att hejda förlusten av biologisk mångfald till COP 10 mötet i Nagoya i oktober 2010. Trots en långsam positiv trend som visar på att ansträngningarna för att hejda förlusten ökar så ökar även den negativa påverkan. Vi har alltså blivit bättre på att både skydda och förstöra den biologiska mångfalden.

3.2 En rättvisefråga

Det är en obalans mellan de länder som drar nytta av tjänsterna och de länder som tillhandahåller dem. De som drar nytta av ekosystemtjänsterna återfinns oftast i rika delar av världen där konsumtionen och efterfrågan är hög, men de länder som har högst artrikedom och producerar ekosystemtjänster är många gånger de fattigaste länderna. Effekten blir att ekosystemen utarmas och de fattiga, som är beroende av fungerande sådana, får ta konsekvenserna.

3.3 Access and benefit-sharing (ABS)

Ett av konventionen CBD:s tre ben är hur nyttan av de genetiska resurserna ska fördelas rättvist (Access and benefit-sharing, ABS). Frågan initierades under 1980-talet och handlar mer om en rättvisefråga än om biologisk mångfald. Anledningen till införandet av ABS-protokollet är viljan att stoppa upphovsintrånget, eller ”biopiracy” (bioprospektering), av läkemedelsföretag, agrokemiföretag och andra intressenter. Företagen har i dessa fall tillägnat sig biologiska resurser och/eller traditionell kunskap för kommersiellt syfte utan att nyttan kommer förädlarna, lokalbefolkningen eller ”upphovsmännen” av

Fel! Okänt namn på

kunskapen till del. Frågan handlar även om hur långt tillbaka i tiden regleringen ska gälla samt hur kunskap ska mätas och ersättas. Ytterligare en viktig fråga är den om tekniköverföring från den industrialiserade världen till utvecklingsländerna.

3.4 Naturen har ett värde – men inte på börsen!

Vårt välbefinnande och vår välfärd är helt beroende av tillflödet av ekosystemtjänster. Men dessa tjänster är utan vare sig marknader eller priser och inkluderas inte i det ekonomiska systemet.

I rapporten TEEB har man räknat ut ur mycket jordens ekosystemtjänster är värda – det vill säga hur mycket det skulle kosta om vi var utan dem. Om ingenting görs kommer enbart förlusten av landbaserade ekosystemtjänster att uppgå till 7 procent av världens samlade BNP till 2050. Samtidigt kom rapporten fram till följande häpnadsväckande förhållande: för varje satsad krona på bevarande kommer 100 kronor att återfås i form av de tjänster som de bevarade ekosystemen kommer att tillföra både idag och i framtiden. Det är därmed en fantastisk investeringsmöjlighet! Det kan låta märkligt och otroligt, men begrundas att korallreven tillhandahåller mat för över 500 miljoner människor och att den svenska skogen producerar värden upp till 25 miljarder kronor per år. Ytterligare ett exempel är bins pollinering. Bin ökar lantbrukarnas skördar i Sverige med 190 till 325 miljoner kronor per år.

Ett sätt att komma tillrätta med detta enorma problem som hotar allas vår framtid och möjligheten till välfärd och välbefinnande är att börja inkludera kostnaderna för dessa tjänster i räkenskaperna. För att klara detta krävs ett detaljerat ramverk för ekonomisk värdering av ekosystemets tjänster. Till exempel är skogens tjänster (så som t.ex. översvämningsskydd, rekreationsvärde, erosionsskydd och koldioxidupptag) minst tre gånger så värdefulla som skogens värde i timmer och bränsleråvara. Värdet av ekosystemets tjänster är alltså många gånger större än det värde som kan tillskrivas den löpande produktionen av varor och tjänster. Experter menar att vi har nått ett vägskäl där vår välfärd inte längre begränsas av bristen på konventionellt ekonomiskt kapital utan av brist på naturkapital. Vi lever upp vårt naturkapital istället för att leva av räntan.

3.5 Resiliens

Naturen betar sig inte lika under störning över tid. En gradvis negativ miljöpåverkan leder inte alltid till en gradvis förändring. Ett ekosystem kan buffra och klara av att upprätthålla en balans under en begränsad period tills det går över i ett nytt tillstånd och effekterna kan bli oåterkalleliga. Ett exempel är sjöar med klart vatten som till synes inte påverkas av ökade näringshalter tills de når ett tröskelvärde och sjön plötsligt blir övergödd.

Förra året presenterade forskare Johan Rockström från Stockholm Resilience Center tillsammans med andra ledande forskare på området en slutsats om nio planetära gränsvärden (utsläpp av växthusgaser, uttunning av ozonlag-

ret, förändrad markanvändning, vattenanvändning, förlust av biologisk mångfald, försumning av haven, tillförsel av kväve och fosfor, aerosoler i atmosfären samt spridning av miljögifter) för hur mycket mänsklig aktivitet miljön klarar av. Dessa nio gränsvärden är mycket nära sammanlänkade, dvs. om ett gränsvärde passeras kommer det mycket sannolikt att påverka de andra områdena negativt. Om vi däremot befinner oss inom gränserna kan vi leva vidare med stabila förutsättningar. Överstigande av gränserna riskerar dramatiska tröskeeffekter så som att Amazonas regnskogar brinner upp och ersätts av torr savann, att växthusgasen metan i Sibirien släpps ut i atmosfären och att ännu större delar av havsbotten blir syrefria och dör.

För att bevara och värna den biologiska mångfalden krävs omfattande insatser inom en mängd olika områden. Det handlar om allt från att skydda värdefull skog och anpassa jordbruket och fisket till att minimera förekomsten av kemikalier. I grunden handlar det om att prioritera långsiktiga investeringar framför kortsiktiga vinster.

3.6 Vänsterpartiets förslag

- ? Den biologiska mångfalden måste integreras inom alla berörda politikområden på ett mycket bredare plan än vad som sker i dagsläget.
- ? Sverige bör agera aktivt och pådrivande så att internationella konventioner utformas på ett rättvist sätt som lyfter fram de fattigas rätt till såväl ersättning som tillgång till ekosystemtjänster.
- ? Jordens resurser måste fördelas inom ramarna för ett rättvist miljöutrymme där den som förbrukar mest är den som ska ställa om mest.
- ? Konsumtions- och produktionsmönstrens negativa effekter globalt bör uppmärksammas och våra ekologiska fotavtryck tydliggöras. En handlingsplan för hur dessa ska minskas bör tas fram.
- ? Internationella mål för biologisk mångfald bör utformas på ett sätt som stimulerar näringslivet att på ett bättre sätt integrera dessa frågor i sin verksamhet.
- ? Den ekonomiska tillväxten måste underställas en utveckling som är ekologiskt hållbar. En jakt på produktionsökningar kan i sig aldrig vara ett självändamål. En tillväxt som sker i kombination med effektiviseringar och begränsade naturresursuttag är ett samhälle att sträva efter.
- ? BNP är inget bra verktyg för att mäta välfärd. Det behövs ett nytt begrepp som inkluderar flera olika aspekter av välfärden som t.ex. den biologiska mångfalden och statusen för andra delar av naturkapitalet.
- ? Subventioner som är skadliga för miljön bör avvecklas omgående.
- ? Sverige bör fortsatt stödja processen för den globala panelen för forskning och kunskap om biologisk mångfald (IPBES).

Vad som ovan anförs om biologisk mångfald bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I denna motion tas politikområden upp där stora förändringar måste göras för att minska förlusten av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Varje stycke är uppdelat i en bakgrund som förklarar områdets problem samt

Fel! Okänt namn på

påverkan på den biologiska mångfalden följt av Vänsterpartiets förslag till åtgärder.

4 Jordbruk och livsmedel

Jordbruket spelar en stor och viktig roll vad gäller bevarandet av arter och upprätthållandet av ekosystemens balans. Närmare två tredjedelar av Sveriges rödlistade växter och arter är knutna till odlingslandskapet. Betesmarker, ängar och åkrar bistår med biotoper som är livsnödvändiga för dessa arter. Ett rikt växt- och djurliv är en förutsättning för skapande av de nödvändiga ekosystemtjänsterna så som bland annat kolsänkor, pollinering, biologisk kontroll av skadegörare och landskap för rekreation.

I takt med att jordbruket har blivit allt mer specialiserat och effektiviserat har tillgången till dessa områden minskat. Användningen av handelsgödsel har resulterat i att djurhållningen inte längre är nödvändig för gödslingen av jordbruksmarker varför djurhållningen har koncentrerats till färre och större jordbrukare och många viktiga betesmarker växer därmed igen. Användning av bekämpningsmedel samt övergången till jordbruk med så kallade monokulturer (odling av allt färre grödor) utarmar den biologiska mångfalden. Ett tydligt exempel är att artrikedomen inom det ekologiska jordbruket är 30 procent högre än i det konventionella jordbruket i och med växtföljdsvariation, uteslutande av bekämpningsmedel och en större balans mellan växtodling och djurhållning. Jordbruket spelar således en stor roll i arbetet för att förbättra problemet med utarmningen av biologisk mångfald.

I dag är jordbruket en av de största källorna till utsläpp av växthusgaser, övergödning i sjöar, hav och vattendrag, läckage av kemikalier samt utarmning av den biologiska mångfalden. Andra negativa påverkansfaktorer inom jordbruket är det farliga avfallet som genereras inom näringen såsom plast, förpackningar, metallskrot och spillolja.

Större hänsyn måste tas till bevarande av den biologiska mångfalden inom jordbruket. En allt för storskalig jordbruksproduktion som tär på artrikedomen skapar inte bara stora förluster av den biologiska mångfalden utan är även på längre sikt samhällsekonomiskt olönsam i och med förlusten av ekosystemtjänster. Vi vill därför satsa på en ökad biologisk mångfald inom jordbrukslandskapet bland annat genom bevarande av betesmarker.

4.1 Stimulera ekologiskt jordbruk

Det ekologiska jordbruket är en viktig komponent för att minska utarmningen av arter. Det baseras på ett kretslopp av lokala och förnyelsebara resurser med återföring av näringen till maten och jorden. Inom det ekologiska jordbruket förekommer varken handelsgödsel eller bekämpningsmedel varför miljöbelastningen minskar. Ekologiskt jordbruk skapar mervärden så som hög artri-

kedom, småskaliga lantbruk och nya jobb då arbetsinsatserna är högre än i det konventionella jordbruket.

4.2 Vänsterpartiets förslag

- ? Vi vill införa ett mål om att den ekologiska produktionen ska fördubblas till 2015.
- ? Vi vill införa ett mål om att konsumtionen av ekologisk mat inom den offentliga sektorn ska uppgå till minst 25 procent 2015.
- ? Inom EU bör Sverige agera för att EU ska tillåta lägre moms på ekologiska livsmedel.
- ? Vi vill se en mer miljöanpassad offentlig sektor som nyttjar en större andel lokalproducerade och ekologiska livsmedel samt erbjuder vegetariska alternativ i ökad omfattning.
- ? EU:s jordbrukspolitik innebär fortsatta subventioner till aktiviteter som motverkar biologisk mångfald och andra miljömål. Politiken måste ändras i grunden och omvandlas till en politik för miljöåtgärder och landsbygdsutveckling. Inom ramen för hälsokontrollen av CAP vill vi omvandla jordbruksstödet till en ersättning för miljöåtgärder där bland annat markägarens arbete för att bevara biologisk mångfald ingår liksom även omställning till och merkostnader för certifierad ekologisk produktion.

Vad som ovan anges om ett hållbart jordbruk bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.3 Genetiskt modifierade organismer (GMO)

Genteknik innebär att arvsanlagen hos en växt har förändrats på konstgjord väg för att på så sätt få förändrade egenskaper. Exempelvis kan en GMO-gröda ha en inbyggd tållighet mot vissa bekämpningsmedel eller en försvarsmekanism från en bakterie som producerar ett giftigt protein för vissa insektsarter så att ingen besprutning av grödan behövs. Förespråkarna för GMO hävdar att tekniken kan öka skördarna och minska användningen av bekämpningsmedel, men kunskapsbristen om riskerna och konsekvenserna med GMO är mycket stora.

I dag odlas det GMO-grödor framför allt i USA, Argentina, Brasilien, Kanada och Kina. Marknaden domineras av några enstaka aktörer vilka får en allt starkare kontroll över världens livsmedelsproduktion. Amerikanska Monsanto står till exempel för drygt 90 procent av marknaden. Eftersom GMO-grödor är patenterade måste en licens betalas till företagen som säljer dem. Jordbrukare som börjat använda sig av GMO blir därför uppbundna av att betala avgifter för licenserna. GMO-grödor med s.k. terminator-gen innebär att växten blir steril och att jordbrukarna måste köpa nytt utsäde av företagen till varje sådd. Detta kan innebära stora ekonomiska svårigheter för jordbrukare i fattiga länder och reser även frågor om livsmedelssäkerhet.

Fel! Okänt namn på

I och med de stora oklarheterna kring GMO:s hälso- och miljörisker är det mycket viktigt att försiktighetsprincipen ska råda i beslut om GMO. Denna princip innebär att försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en åtgärd kan skada människors hälsa eller miljön. Verksamhetsutövare kan på så sätt inte ursäkta sig med att det saknas full vetenskaplig bevisning för att skada uppkommer. Försiktighetsprincipen förekommer i den svenska lagen uttryckt i 2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808).

Det behövs mer grundforskning om effekterna med GMO vad gäller miljö och hälsa, och den bör följas upp och utvärderas i ett långsiktigt perspektiv. I dag är det ofta samma bioteknikföretag som säljer genmodifierade grödor som även står för en betydande del av forskningen. Enligt Naturvårdsverket kan det totala kunskapsläget om ekologiska effekter av GMO betecknas som otillfredsställande i Sverige, och jämfört med andra länder (t.ex. Danmark, Frankrike och Storbritannien) är bristen på svensk forskning påtaglig. Ytterligare ett stort problem är svårigheten att avgränsa GMO och förhindra genspridning. Eftersom GMO-grödor kan sprida sig och blandas in i annan odling vid utsädesproduktionen, vid odlingen, vid transport och lagring eller vid tillverkning av livsmedel är det svårt att spåra och kontrollera. Även de bönder som ofrivilligt får inblandning av GMO blir skadeståndskyldiga till företaget som innehar patenten på grödan.

4.4 Märkning

Det är mycket viktigt att man som konsument har möjlighet att veta huruvida varor och produkter innehåller GMO. Enligt EU-lagstiftning ska genetiskt modifierade organismer och produkter märkas och kunna spåras längs med hela livsmedelskedjan, men lagstiftning har dock vissa brister. Mjölk, kött eller ägg som kommer från djur som har ätit genetiskt modifierat foder behöver inte märkas. Den större delen av GMO-grödorna som produceras i världen är djurfoder avsedda för export i-länder varför mjölk, kött och ägg från svenska köttproducenter som köpt in GMO-foder inte behöver märkas upp. Det enda sättet att som konsument veta att animalieprodukter är producerade utan GMO är att köpa ekologiskt.

4.5 Vänsterpartiets förslag

- ? Vi vill stärka den nationella forskningen om GMO:s påverkan på miljö och hälsa.
- ? Den borgerliga regeringen bör i en demokratisk process ge riksdagen möjlighet att ta ställning i grundläggande GMO-frågor.
- ? Alla varor på marknaden som innehåller GMO måste få en tydlig märkning.
- ? Etablera en ekonomisk fond för att kompensera för de skador som spridning av GMO förorsakar.

Fel! Okänt namn på

- ? De regler kring försiktighetsåtgärder för de GMO-grödor som finns i jordbruket idag och som införts under den borgerliga regeringen är för svaga och behöver skärpas.
- ? Vi anser att inget land ska tvingas öppna upp för GMO-grödor som länderna i fråga inte vill ha.
- ? Ett regelverk om hur inblandning av GMO i livsmedel ska kunna spåras måste upprättas.
- ? Vi menar att det kan krävas nya särskilda regler för ansvar och skadestånd när en GMO-gröda har spridits. Vi anser att skadeståndsansvaret måste ligga på i första hand tillverkaren, i andra hand brukaren av GMO där en obligatorisk ansvarsförsäkran kan krävas.

Vad som ovan anges om GMO bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.6 Minskad övergödning

Jordbrukets intensifiering och specialisering, där djurhållningen skiljs från växtodling, har lett till brutna kretslopp med ökad tillförsel och utsläpp av övergödande ämnen. Läckage av övergödande ämnen, främst kväve och fosfor, påverkar sjöar, hav och vattendrag mycket negativt. Varje år tillförs mer än 15 000 ton fosfor från det svenska jordbruket och 200 000 ton kväve varav det mesta kommer från handelsgödsel.

Övergödningen innebär ett stort hot mot våra sjöar, hav och vattendrag, ett hot som påverkar ekosystemen mycket negativt. I och med att jordbruket är den enskilt största källan till övergödning måste läckaget av närsalter minska. Ett effektivt styrmedel för detta ändamål var skatten på handelsgödsel.

Andra åtgärder för att minska läckaget av näringsämnen är satsningar på muskelodlingar, kortade avstånd mellan växtodling och djurhållning, kväve-sparande åtgärder så som fånggrödor, anläggande av skyddszoner samt värbe- arbetning. Ökade incitament för inhemsk odling av djurfoder kan också bidra till minskad övergödning.

4.7 Kemikalier inom jordbruket

Inom jordbruket används kemikalier inom det konventionella jordbruket i form av bekämpningsmedel för att minimera skadeangrepp samt att styra tillväxten hos växter. Direkt eller indirekt exponering av dessa kemikalier kan resultera i stora negativa konsekvenser hos såväl människa som miljö. Ofta används en blandning av olika bekämpningsmedel vars sammanlagda ”cocktaileffekter” inte är kända. Jordbruket är, efter industrin, den största konsumenten av bekämpningsmedel och står för drygt 18 procent av den totala försäljningen i Sverige. Enligt SCB slog försäljningen av bekämpningsmedel alla rekord under 2008 då jordbrukarna köpte medel för över 5 miljarder hektardoser. Även användningen av svampmedel ökade rekordar-

Fel! Okänt namn på

tat. Över 50 procent mer fungicider användes under 2008 än under 2007. Detta trots att 2008 inte var särskilt besvärligt ur svampsynpunkt.

Osäkerheten kring många kemikaliers risker är stor, mindre än fem procent av de drygt 100 000 kemikalier som finns på den europeiska marknaden idag har testats i någon större utsträckning. I och med denna osäkerhet vet vi ännu inte vilka konsekvenser användningen av kemikalier inom jordbruket kommer att få. Det vi däremot vet är att kemikalier påverkar livsvillkoren på ett sätt som vi inte vet och kan styra varför det utgör ett hot mot den naturliga balansen mellan växt- och djurliv.

När den borgerliga regeringen slopade handelsgödselskatten togs även skatten på kadmium bort. Kadmium är en mycket giftig tungmetall som bland annat kan orsaka hormonrubbingar, cancer, njurskador och benskörhet. Nya forskningsresultat har visat att kadmium är farligare än man tidigare trott, vilket resulterat i att det europeiska livsmedelsverket EFSA har sänkt de rekommenderade gränsvärdena med två tredjedelar. Kadmium finns i olika höga halter i handelsgödsel och tillförs således jorden vid gödsling. Gröda som odlas i jord med kadmium tar upp tungmetallen via rotsystemet varför människor får i sig kadmium främst genom maten. Skatten på kadmium resulterade i högre priser på gödsel med höga kadmiumhalter och därmed mindre spridning av denna typ av gödsel. I och med att denna skatt nu är borta finns en risk att mängden kadmium i svenska livsmedel kommer att öka.

4.8 Vänsterpartiets förslag

- ? Vi vill utreda en differentiering av bekämpningsmedelsskatten utifrån bekämpningsmedlens farlighet för miljö och hälsa.
- ? Sverige bör inom EU vara pådrivande för ökade kontroller, utfasning av ämnen och för sänkta gränsvärden för hur mycket bekämpningsmedel som får användas inom jordbruket. Inom ramen för EU:s bekämpningsmedelsförordning bör Sverige ha som inriktning att inte godkänna nya bekämpningsmedel med hormonstörande ämnen, samt att där så är lämpligt ompröva redan godkända produkter.

Vad som ovan anges om kemikalier inom jordbruket bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.9 Köttkonsumtion

Konsumtionen av animaliskt livsmedel ökar explosionsartat i världen. Enligt en forskningsrapport från SIK (Institutet för livsmedel och bioteknik) har köttkonsumtionen i Sverige ökat med 50 procent från 1990 till 2005. Främst äter vi mycket mer importerat kött och utvecklingen gör att växthusgasutsläppen och förlusten av biologisk mångfald ökar.

Köttindustrin står idag för drygt 18 procent av världens alla utsläpp av växthusgaser. Det är lika mycket som alla transporter runt om i världen. Ytterligare en aspekt som bör beaktas gällande köttkonsumtionen är åtgången på

den begränsade jordbruksmark världen har att tillgå. 70 procent av jordens jordbruksmark går idag åt för att odla foder till köttdjur. För att frigöra ytor för betande köttdjur skövlas regnskog, vilket är förödande ur såväl miljö-, klimat- som rättvisesynpunkt. Summerat så går det åt 10 gånger så mycket resurser för att producera 1 kilo kött som till att producera 1 kilo vegetabilier med samma proteininnehåll.

4.10 Vänsterpartiets förslag

- ? En utredning bör tillsättas om införande av ekonomiska styrmedel för att minska livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, påverkan på klimat och miljö. Vi vill införa ett nytt mål om en minskning av köttkonsumtionen med 25 procent till 2020 i Sverige och EU.
- ? Konsumentens makt bör ökas genom bättre märkning av mat. Vi vill därför införa ursprungsmärkning av alla köttslag.
- ? Naturbeteskött är bättre för den biologiska mångfalden och därför anser vi att branschen borde agera så att konsumenter ges möjlighet att se vilket kött som är naturbeteskött. För detta krävs bättre information i hela livsmedelskedjan, från jordbrukaren via affären och restaurangen till konsumenten.
- ? Sverige bör agera i EU för ett slutdatum då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade.
- ? En ökad andel vegetabilier i kosten är inte bara bra ur miljösynpunkt utan främjar även hälsan. Livsmedelsverket rekommenderar att det alltid ska finnas ett vegetariskt alternativ i skolan som alla elever får ta av. Vänsterpartiet föreslår därför att regeringen ska verka för att kommuner bör uppmuntra vegetarisk kost genom att alltid servera en vegetarisk rätt. Ett annat alternativ är att införa en vegetarisk dag i veckan. Detta minskar klimatbelastningen såväl som påverkan på ekosystem och den biologiska mångfalden.

Se även vår motion om minskad köttkonsumtion.

5 Hav och fiske

5.1 Östersjön

Havet påverkas av dess omgivning – både landbaserade verksamheter och havsbaserade. För att komma tillrätta med de stora miljöproblem Östersjön står inför idag och hejda förlusten av arter i haven krävs därför ett integrerat nyttjande och skydd av havsmiljöerna. För att ta ett nödvändigt helhetsgrepp på havsmiljöpolitiken måste alla relevanta aktörer inkluderas. Åtgärder måste således ske inom alla berörda områden – nationellt såväl som internationellt, i alla berörda sektorer – från fiske till jordbruk. Så som havsmiljöarbetet bedrivs idag pekar det mesta mot ett oförändrat eller t.o.m. försämrat tillstånd om ett eller ett par decennier. Det är nödvändigt att utveckla nya verktyg för att

Fel! Okänt namn på

samordna de skilda behoven för nyttjande och skydd och skapa tydlighet i ansvarsfrågorna. Detta krävs även för att undvika onödiga konflikter mellan olika näringar. Fisk och fiskefrågor kan t.ex. inte separeras från övriga havsmiljöfrågor.

5.2 Övergödning

Näringsämnen från jordbruk och avlopp övergöder haven, vilket resulterar i att mängden organiskt material (så som alger och växtplankton) ökar. Även trafikens och sjöfartens kväveutsläpp har en stor påverkan på övergödningen.

Då överproduktion av organiskt material överstiger den normala konsumtionen räcker inte syret till för att bryta ned det organiska materialet. Resultatet blir syrebrist och slutligen döda botten. Övergödningen leder även till igenvuxna vikar och krympande vattenytor.

5.3 Vänsterpartiets förslag

- ? Inrätta odlingsfria zoner mot angränsade vattenmiljöer. Detta har så stor betydelse för den hotande vattenmiljön att det berättigar för införande av en lagstiftning gällande skyddszoner av odlingar nära vattnet.
- ? Förutom de satsningar som måste göras för att stoppa utsläppen vid källan, bör satsningar göras på andra reningsmetoder. Odling av blåmusslor har visat sig vara mycket effektivt både ur ekologisk och ekonomisk synvinkel.
- ? Sverige bör agera för att EU:s gemensamma jordbrukspolitik reformeras till att främst gynna omställningen till ekologiska jordbruk och djurhållning (som säkras mot näringsläckage) samt att det införs ytterligare åtgärder för att minska näringsläckaget till havsmiljön.
- ? Vad som ovan anförs om övergödning i Östersjön bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.4 Farliga ämnen

Farliga ämnen är antingen ämnen som inte finns naturligt eller ämnen som har en långt högre koncentration än vad som finns naturligt. Exempel på sådana är dioxiner, hexaklorbensen och PCB. Dessa ämnen bildas bland annat vid industriprocesser, vid förbränning av t.ex. sopor och kol samt kommer från deponier.

Belastningen av de här ämnena har lyckligtvis minskat under de senaste 20–30 åren men de utgör fortfarande ett stort hot mot Östersjön. Dessa ämnen kan finnas kvar i havsmiljön under mycket lång tid eftersom de ackumuleras i den marina näringsväven. Resultaten är bland annat försämrade fortplantningsförmåga, höjda halter av föroreningarna i matfisk samt sämre hälsostatus hos de marina arterna.

För att komma tillrätta med dessa utsläpp krävs åtgärder vid källan och på andra sätt minskad spridning av dessa ämnen. I denna motion behandlas kemikalier i jordbruket. Andra förslag på hur mängden kemikalier kan minskas presenteras i vår motion om kemikalier.

5.5 Fiske

Då fiskarterna överfiskas rubbas havens känsliga ekosystem. I dag är så mycket som 88 procent av alla fiskarter inom EU hotade av överfiske. När vissa arter överfiskas rubbas balansen i havens ekosystem och kan utlösa oanade effekter och kedjereaktioner i näringskedjan. Ett problem är att de kvoter som fastställts av EU inte har baserats på forskarnas råd om tåliga fiskebestånd. Ytterligare ett problem är att storleken på fiskeflottan är långt större än vad bestånden tål. Utöver det tillkommer problemet med illegalt fiske. Effektivisering av fiskeflottan och fiskeredskapen möjliggör större fångster än vad som tidigare var möjligt. Subventioner av bränsle gör det även ekonomiskt möjligt att vara ute längre på haven. Det går till exempel åt 8 liter diesel för att fånga 1 kilo havskräftor, vilket inte skulle vara möjligt utan subventionerna. Detta resulterar även i betydande klimatpåverkan från fiskeflottan.

Bottentrålningen är ett stort hot mot känsliga och ofta relativt okända havsmiljöer och ekosystem. De flesta arter som lever i djuphaven har en långsam tillväxt- och reproduktionstakt, vilket gör att det tar mycket lång tid innan mängden fisk som tas upp kan ersättas. Extremt tunga redskap används som river upp skadliga stofmoln och ödelägger livet på bottenarna. På Östersjöns botten finns i dag dumpade stridsmedel och på många områden finns gifter och kemikalier lagrade i botten-sedimenten som kan frigöras vid botten-trålning.

Bottentrålning medverkar även till att fosfor frigörs ur sedimenten och bidrar till Östersjöns övergödning. Ett förbud mot botten-trålning skulle medföra att mängden utkast av fisk (fisk som kastas överbord för att den inte är önskad) minskas. Data från Fiskeriverket visar på så mycket som 27 procent utkast av ungtorsk från botten-trålningsfiske jämfört med 3 procent från nät-fiske efter torsk.

Fisk och skaldjur är nyttiga livsmedel och det är viktigt att dessa nyttjas på ett hållbart sätt. Vi menar att fiskeripolitiken behöver integreras i miljöpolitiken och fisken måste ses som en del av ekosystemen. En investering i livskraftiga bestånd är lönsam och till gagn för alla parter. Uppbyggnad av fiskvandringssvågar för att stimulera tillväxten av fiskarter behövs för att fisken som resurs, och därmed även möjligheten för fisketurism, ska värnas och upprätthållas på livskraftiga nivåer i våra vattendrag.

Vi vill värna fiskebestånden globalt, inte enbart på våra egna vatten. Idag möjliggör EU:s gemensamma fiskeripolitik utnyttjande av fattiga länders fiskebestånd. Detta rovfiske förstör inte bara havsmiljön utan även livsvillkoren för lokalbefolkningen som blir bestulen på såväl livsmedel som arbetstill-

Fel! Okänt namn på

fällen. Ungefär 40 procent av EU-flottans fångster beräknas komma från fiskevatten utanför EU.

5.6 Vänsterpartiets förslag

- ? Fiskekvoterna ska vara baserade på forskarnas rekommendationer och vara något som man förhandlar om med beaktande av all kunskap om miljöns tillstånd.
- ? Inför fiskestopp på alla hotade arter och bestånd.
- ? Fiskeflottans kapacitet ska anpassas till bestånden.
- ? Sverige bör agera för att de fiskeavtal som EU tecknar med utvecklingsländer, vilka bidrar till rovdrift och förstör livsvillkoren för lokalbefolkningen, omedelbart stoppas. Nya avtal ska baseras på folkrättsliga principer och respekt för invånarna i avtalsländerna. EU:s framtida fiskeriavtal ska garantera att fisket i tredje lands vatten sker på verkliga överskottsresurser.
- ? Vi vill införa flera skyddade marina områden och fiskefria områden. Fredade fiskefria områden kan fungera som barnkammare för både kommersiella fiskarter och andra arter.

Vad som ovan anförs om fiske bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.7 Havstransporter

Transporter på havet har många fördelar jämfört med transporter på land. Bränsleförbrukningen och utsläppen av växthusgaser är lägre, investeringar i vattenvägar är väldigt låga jämfört med vägar och järnvägar och trafiksäkerheten är hög. Däremot påverkar sjöfarten miljön negativt i och med de kemiska ämnen som läcker – eller släpps ut, utsläpp från avlopp samt olycksrisker och oljeutsläpp. Hittills svaga miljökrav för sjöfarten har gjort att den är betydligt sämre miljöanpassad än vad den borde vara. Till exempel finns det inget krav på katalysator för att minska kväveutsläppen. Det finns idag väl beprövad katalysatorteknik som tar bort 90 procent av kväveutsläppen. EU har även beräknat att de stora fartygen är på väg att bli den största utsläppskällan av svaveloxid (försurning och hälsoproblem) och kväveoxider (övergödning och hälsoproblem) i EU.

Enligt EU:s energiskattedirektiv ska medlemsstaterna bevilja skattebefrielse för bränsle för fiskefartyg på gemenskapens vatten. Direktivet medger däremot en möjlighet att införa nationella undantag och variationer, men alla fiskerationer runt Östersjön har någon form av skattebefrielse för bränsle avsett för fiskefartyg. Dessa subventioner bidrar inte bara till utfiskningen av våra fiskebestånd utan även till växthuseffekten och föroreningar i Östersjön.

Fritidsbåtar med tvåtaktsmotorer står för en del av de gifter som släpps ut i Östersjön. Alkylatbensin minskar utsläppen av det farliga kolvävet PAH med 80–90 procent och kväveoxider med 30–60 procent. Alkylatbensin används

idag endast i liten utsträckning, vilket i princip beror på två orsaker. För det första finns alkylatbensin på pump endast lättillgängligt i vissa delar av landet, framförallt i Stockholms skärgård. I övriga landet är konsumenterna hänvisade till inköp av bränslet i dunkar till ett mycket högre pris. För det andra är efterfrågan mycket svag i de områden där den är lättillgänglig. De flesta båtägare känner inte till alkylatbensinens stora förtjänster.

Det är viktigt att påverka konsumenters attityd och Sjöfartsverket arbetar med en informationsstrategi för att åtgärda detta. Men vi ser att det även finns ett behov av att använda ekonomiska styrmedel för att öka användningen av alkylatbensin.

I dag finns det ca 200 000 tvåtaktsmotorer i bruk. De stora utsläppen påverkar livet i haven. Stora mängder giftiga kolväten går därmed direkt ut i vattnet. Full gas med en tvåtaktsmotor på 70 hk i 25 timmar innebär att 300 liter bensin hålls ut i havet. Kör du ett dygn med 70–80 hk tvåtaktsmotor spyr den ut ett badkar med oanvänd bensin.

5.8 Vänsterpartiets förslag

- ? Sverige bör aktivt driva en kraftig höjning av sanktionerna för oljeutsläpp.
- ? Vi vill införa ett krav på att alla fartyg som trafikerar EU:s vatten ska ha katalysator.
- ? Fokus för utvecklingen av fartyg ska ligga på skrov, propellrar och motorer som är miljöanpassade.
- ? Sverige bör agera aktivt för att EU ska ändra energiskattedirektivet så att bränslesubventionerna avvecklas.

Vad som ovan anförs om sjöfartens miljöpåverkan bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.9 Strandskydd

Strandzonerna är av mycket stor betydelse för den biologiska mångfalden. Många av våra fiskarter är helt beroende av den skyddade och näringsrika miljön vid stranden. Stränderna är även hållplatser för flyttfåglar där de kan fylla sina nödvändiga energireserver. Nästan en tredjedel av Sveriges hotade eller missgynnade arter är knutna till strand- eller vattenmiljöer. En restriktiv inställning till att bygga vid vatten har även fått ökad betydelse för att minska negativa effekter av klimatförändringarna i form av översvämningar, ras och erosion.

5.10 Vänsterpartiets förslag

- ? Vi vill ha ett differentierat strandskydd som stärks i exploaterade områden och lättas i oexploaterade områden.
- ? Det behövs högre krav på beslutsunderlag när områden för landsbygdsutveckling ska inrättas. En kartläggning av kommunens områden måste re-

Fel! Okänt namn på

dovisa naturvärden och friluftsaspekter och innehålla kartmaterial som gör det möjligt att bedöma tillgången på olika strandmiljöer.

Vad som ovan anförts om strandskydd bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Skog

Sverige består till ungefär två tredjedelar av skog. På ca 95 procent av dessa marker bedrivs skogsbruk. Skogen betyder mycket för Sveriges välfärd. Skogen betyder även mycket i form av produktion av biobränsle som kan ersätta fossila bränslen och bidra till att motverka klimatförändringarna. När skogen växer binds koldioxid, när uttaget ökar frigörs koldioxid. Utveckling och satsning på skogsbruket är en viktig del i en grön och hållbar omställning.

Dagens skogsbruk behöver dock förändras och förnyas. Samtidigt som efterfrågan på råvaran ökar lever en stor mängd växt- och djurarter i våra skogar under hot. På rödlistan i Sverige klassas för tillfället nästan 2 000 arter som missgynnade eller hotade. Vid uttag av biomassa måste ansvarstagande för skogens biologiska mångfald tas. Det är mycket viktigt att skogsvårdslagens jämställda produktionsmål och miljömål balanseras.

Miljö kvalitetsmålet Levande skogar innebär att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. Dessvärre bedöms inte målet nås till 2020. Miljömålsrådet menade därför i den senaste utvärderingen (2009) att det brådskar med att vidta nödvändiga åtgärder om målet ska vara möjligt att nå på längre sikt. Mängden död ved, gammal skog och äldre lövrik skog har ökat, men samtidigt fortsätter biologiskt och kulturellt värdefulla miljöer att utarmas. Fortfarande avverkas värdefull skog i Sverige. Under perioden 2004–2008 avverkades 12 600 ha oskyddade värdekärnor, vilket motsvarade en femtedel av de värdekärnor som erhållit skydd under perioden. Förändringen av det brukade produktionslandskapet fortsätter genom den tilltagande intensifieringen med nya brukningsmetoder.

År 2008 föreslog Miljömålsrådet ett nytt delmål om en total skyddsnivå på 2,6 miljoner ha fördelat på 6,7 procent formellt skyddad och 4,2 procent frivilligt. Kostnaden för inköp av skog för att nå målet ligger i intervallet 18–22,5 miljarder kronor. På 10 års sikt skulle kostnaderna således bli 1,8–2,2 miljarder kronor per år. På 15 år skulle kostnaderna bli 1,2–1,5 miljarder kronor årligen. För att nå målet på 20 års sikt skulle kostnaderna bli 0,9–1,1 miljarder årligen. En långsammare måluppfyllelse riskerar att leda till att värdekärnor hotas av avverkning.

Det är mycket angeläget att göra en genomgång av läget för den biologiska mångfalden utanför skyddade områden. Både skogsbruket och förvaltningen av områden med formellt skydd behöver ta större miljöhänsyn. Ytterligare ett problem är efterlevnaden av skogsvårdslagen. Skogsstyrelsens inventering

från 2006 visar att ungefär en fjärdedel av alla avverkningar inte lever upp till lagens krav. För privata skogsägare låg andelen underkända avverkningar på hela 32 procent.

6.1 Internationellt

Ett viktigt hot mot den biologiska mångfalden världen över är exploatering av skog. Illegala skogsavverkningar i fattigare länder är ett enormt stort problem. Avskogning i utvecklingsländer initierad genom mänsklig aktivitet motsvarar dessutom ungefär 20 procent av de globala växthusgasutsläppen. EU:s omfattande import av illegalt avverkade skogsprodukter från tredje världen leder till skövlad regnskog, utarmad biologisk mångfald och allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Detta drabbar fattiga människor och i synnerhet kvinnor hårt.

6.2 Vänsterpartiets förslag

- ? Mer skog behöver skyddas.
- ? Inga skogar med höga naturvärden ska avverkas.
- ? Förändra skogsvårdslagstiftningen och inför hyggesfritt skogsbruk som ett alternativt skogsbruk.
- ? Se över möjligheten att införa en naturvårdsavgift för avverkning av skog. Avgiften bör kopplas till virkesuttag och kommer således att vara proportionell mot den årliga avverkningen i Sverige och direkt kopplad till den miljöbelastning på naturmiljön som skogsbruk utgör. Intäkterna från naturvårdsavgiften bör örönmärkas för formellt skogsskydd, markinlösen och intrångsersättningar.
- ? Stärk miljöhänsynen i produktionsskog.
- ? Inför sanktioner mot överträdelse av skogsvårdslagen.
- ? Inför en bindande lagstiftning och ett regelverk som stoppar importen av illegalt avverkad skog inom Sverige och EU.
- ? Vi behöver en nationell strategi för bioenergi för att klara en ökad produktion utan att minska den biologiska mångfalden.
- ? Staten måste bedriva ett aktivt förvaltarskap över sina skogsområden. Det statliga ägandet av skogsområden bör samlas i ett bolag. Det nya skogsbolaget bör inte ha avkastning som främsta mål, utan en hållbar användning av skogens resurser. Parallellt med det bör bolaget åläggas att avsätta större arealer till skyddade naturområden.

Vad som ovan anförs om åtgärder i skogen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

7 Rovdjur

Rovdjuren utgör en viktig faktor då de som toppredatorer står överst i näringssystemet och således har en mycket viktig roll i ekosystemet. Forskning visar dessutom att rovdjurens betydelse för biologisk mångfald är långt viktigare än vad man tidigare bedömt vara fallet. Utdöendet av en enda toppredator kan få ett helt ekosystem att kollapsa, speciellt om artrikedomen är låg. Bristen på rovdjur kan göra att växtätare som hjort och älg ökar i antal, med följderna att växtarter betas ner och försvinner. Då minskar den energiproduktion som utgör basen för hela ekosystemet, vilket i sin tur utlöser en kaskad av effekter uppåt i näringskedjan. Om balansen mellan betesdjur och rovdjur rubbas och antalet betesdjur ökar leder detta till negativa effekter för den biologiska mångfalden. Ett resultat av en sådan obalans är t.ex. en låg nivå på föryngringen av lövträd samt problem med betningskador inom skogsbruket.

De stora rovdjuren har varit hårt utsatta av jakt under åren och till slut ansågs det bara finnas en spillra kvar av dem. I dag ser dock utvecklingen för björnstammen positiv ut då arten nått gynnsam bevarandestatus både i alpin och boreal region. Detsamma gäller för kungsörnen. Dessvärre ser det mörkare ut för varg, järv och lo. För lodjuren har målet om en miniminivå på 300 föryngringar inte uppnåtts. Varg och järv har en lång väg kvar för att nå en gynnsam bevarandestatus. Vargstammen lider även av svåra inavelsproblem i och med att alla vargar i Skandinavien härstammar från ynka tre individer. Det är en missuppfattning att vargens tillväxttakt varit hög och explosionsartad. Faktum är att tillväxten har halverats under 2000-talet och framtidsprognosen är osäker i och med inavelsproblemen och osäkerhet om resultaten av den naturliga invandringen.

Rovdjurspolitiken är således en komplicerad fråga. Djuren rör sig över stora områden varför det behövs en nationell översyn över nationens rovdjursförvaltning. Det har visat sig att en central förvaltning av dessa arter är bäst fungerande eftersom de lever i glea populationer, spridda över stora områden och även är förknippade med ekonomiska och sociala konflikter.

Dock är en majoritet av svenska folket, inklusive de boende i rovdjurstäta områden, överväldigande positiva till rovdjur samt rovdjursförvaltningen. Samtidigt visar forskningen att det på rovdjurstäta orter finns betydande minoriteter som är kritiska till rovdjurspolitiken. I medierna framkommer också ofta ett stort missnöje. Helt klart finns det betydande åsiktsskillnader om rovdjurspolitiken mellan olika samhällsgrupper. Problemen med samexistensen mellan vissa grupper och rovdjuren är således en fråga som måste tas på största allvar. I dag finns det en utbredd tendens att ta lagen i egna händer, vilket har resulterat i att så mycket som 50 procent av alla vargar som dör, dör av illegal jakt. Polisen har stora svårigheter med att reda upp brotten då de är svåra att utreda och man har mycket begränsat med bevismaterial.

En av anledningarna till detta (enligt Brottsförebyggande rådet [Brå]) är att jägare, renägare och lantbrukare anser att statsmakterna inte tar ett tillräckligt ansvar för rovdjurspolitikens negativa sidor och att besluten tas långt från de platser där problemen sedan uppstår. Detta är ett av grundproblemen för den

Fel! Okänt namn på

omfattande illegala jakten på rovdjur och den tysta acceptansen för jaktbrott i rovdjurstäta områden. Brå anger att det krävs en dialog om rovdjurspolitiken för att acceptansen inom dessa grupper ska kunna öka. Vänsterpartiet instämmer i att det krävs en förbättrad dialog för att acceptansen för rovdjurspolitik ska öka.

7.1 Vänsterpartiets förslag

- ? Ingen licensjakt på hotade arter.
- ? Rovdjursförvaltningen ska baseras på vetenskapliga belägg och djurens naturliga förutsättningar.
- ? Ökade satsningar på förebyggande åtgärder som t.ex. rovdjursstängsel och information.
- ? Naturlig invandring av varg bör underlättas, men flyttning/inplantering ska enbart ses som ett andra alternativ utifall den naturliga invandringen inte lyckas.
- ? Miniminivån på 300 föryngringar av lo bör kvarstå och ej sänkas till 250 stycken.
- ? Rovdjursförvaltningen är en nationell angelägenhet och ska därmed beslutas på nationell nivå.
- ? Fällfångst ska förbjudas.

Vad som ovan anförs om vikten av en hållbar rovdjursförvaltning bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 24 oktober 2010

Jens Holm (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Jonas Sjöstedt (V)